

Plan mot kränkande behandling

Skönsmons skola

Förskoleklass, grundskola 1-6, fritidshem

Ansvarig rektor: Mathias Unnis

Giltighetstid: aug 2023 – aug 2024

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Skolans vision LEVA präglas av ett Lustfullt, Engagerat, Varierat och Ansvarsfullt arbete för bästa möjliga utveckling och lärande för våra elever. Med utgångspunkt i detta ska alla elever känna sig trygga och trivas i skolan samt utifrån ålder och mognad ta ansvar för sitt sociala samspel i kontakten med andra. Detta leder till att eleverna ges ökade möjligheter att nå kunskapskraven.

Skönsmons skola prioriterar arbetet med den sociala lärmiljön och vikten av ett främjande och förebyggande arbete med betoning på främjande. Arbetet med den sociala lärmiljön är i fokus vid personalens planeringar, arbetslagsträffar, möten med skolledning samt elevhälsoteamets träffar med rektor och personal. Tillsammans med eleverna sker det vid mentorstid, klassråd, samlingar och olika gruppaktiviteter.

Återkommande aktiviteter med fokus på värdegrundsarbete finns inskrivet i skolans gemensamma mötesplan.

3. Utvärdering av genomförda insatser

Hur blev det? Vad har tidigare planerade och nu genomförda insatser lett till för resultat? Från APT i augusti.

Planerad insats 22/23	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Fritids behöver träffa de äldre eleverna och bekanta sig kring Trivselledarnas (TL) rastaktiviteter, tanken bakom dessa samt skapa en ökad trygghetskänsla för skolans elever.	TL är välkänt på skolan och rastaktiviteter erbjuds på lunchrasten.	Aktiviteterna har varit lyckosamma, elever som annars inte leker deltog mer i styrda lekar än vid fria raster. De som deltog gjorde det aktivt och eleverna som var trivselledare (40 st) gjorde det helhjärtat.
Rastvärdsschema med lärare, EHT-personal och fritidspersonal.	Rastvärdsschemat brister ibland. T.ex. när fritidspersonal hoppar in för lärare i en klass, och ingen annan tar fritidspersonalens	Insatsen har inte varit tillräcklig. Vi behöver jobba vidare på vad

	uppdrag, EHT har möten på sina rastvärdstider.	som händer när personal är frånvarande.
Elever får inte alltid leka på vissa platser på skolgården, t.ex. vid ingången till skolrestaurangen, när det inte finns vuxna tillgängliga.	Färre konflikter under raster	Vi fortsätter på samma sätt kommande läsår och utvärderar detta löpande med elevskyddsombuden.

4. Kartläggning av risker

Skolan har gjort kartläggningen genom att samla rapporter från fall av kränkande behandling (Stella), trygghetsvandringar både med Elevråd och Elevskyddsombud, enkäter och hälsosamtal.

Trygghetsvandring riskområden, Karta från elevrådet (okt)

Statistik från kommunens avvikelshanteringssystem, Stella (mars/april)

Karta från fritids/klasser med utmärkta riskområden (sept/okt + feb)

Elevskyddsombud (mars)

Trygghetsenkät (sept/okt + feb)

Hälsosamtal, f-klass, år 4, (kort sammanfattning av skolsköterskan under VT)

I maj beskrivs resultat och slutsatser av kartläggningen. Hur ser nuläget ut på enheten? Vilka risker och riskområden har identifierats? Vilka orsaker ligger bakom? Kartläggning görs för varje verksamhetsdel (t.ex. grundskola, fritidshem, särskola (från och med 2023-07-02 den anpassade grundskolan/gymnasieskolan).

Risk/riskområde att arbeta med 23/24	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Konflikt under raster	Upplevelser hos skolans personal och elever	Rastvärdar känner ej alla elever, kan ibland uppleva svårigheter i att lösa konflikter då. För få vuxna ute.
Otrygghet	Enkät från tidigare idrottslärare	Skolgården har undanskymda platser som rastvärdar inte kan ha uppsikt över hela tiden.

		Eleverna har en förväntan att det ska vara rastvärdar på alla platser där barn leker.
Systematisk kartläggning av anmälningar i Stella	Vi kan se att en problematisk vinter skapade flertalet halktillbud. Övrigt så har de flesta incidenterna inträffat under, eller i direkt anslutning till raster.	Fortsatt kartläggning under kommande läsår tillsammans med rektor och skyddsombud.
Trygghetsvandring	Elevrådet har lyft frågan och tagit det vidare till klassråd som har identifierat trygga/otrygga platser på skolgården.	Vi har fått en bild över skolans mer otrygga platser och har utifrån det resurssatt rastvärdar samt reglerat vilka platser som elever uppehåller sig på.
Elever utan fritidsplats på skolgården innan skolan startar.	Upplevelser fritidspersonal	Det är flertalet elever som uppehåller sig på skolgården innan skolstart. Detta innebär att skolan har behövt ha en högre bemanning ute för att säkerställa tillsynsansvaret. Risk för fler konflikter, om tillsynen inte är tillgodosedd.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden Genomförs under 23/24	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
100% trygga elever i enkäten	Delade raster för alla elever	Färre elever ute samtidigt på skolgården minskar antalet konflikter och ger eleverna större möjligheter att nyttja skolgården.	1. December uppföljning av upplevelser av skolans raster på klassråd och elevråd. 2. Ny enkät enligt årshjulet.
	All personal går från matsalen via stora trappan när de avslutat lunchen.	Fler vuxna som kan stötta elever vid förflyttning samt minska oönskat beteende.	1. December uppföljning av gemensam rast på Klassråd och Elevråd. 2. Ny enkät enligt årshjulet.

	Lägga in rastvärdar i Schemasystemet för att skapa en bättre överblick.		
--	---	--	--

6. Delaktighet

I skapandet av den här planen är elever delaktiga genom att de fyller i enkäter regelbundet, deltar i klassråd och elevråd där trygghet är en återkommande punkt.

Vårdnadshavare deltar genom representanter i Skolråd. Frågan om trygghet tas också upp vid föräldramöte i starten av höstterminen och vid utvecklingssamtal två gånger per läsår.

All personal deltar i arbetet på APT och Arbetslagsmöten kontinuerligt under läsåret.

Allt arbete utgår från elevernas upplevelse av trygghet.

7. Förankring

Varje terminsstart går mentorerna igenom planen med sina elever.

På föräldramöte i början av höstterminen presenteras planen för vårdnadshavarna.

I skolans årsplanering/årsklocka finns viktiga datum för att rutinerna/strukturen ska bibehållas.

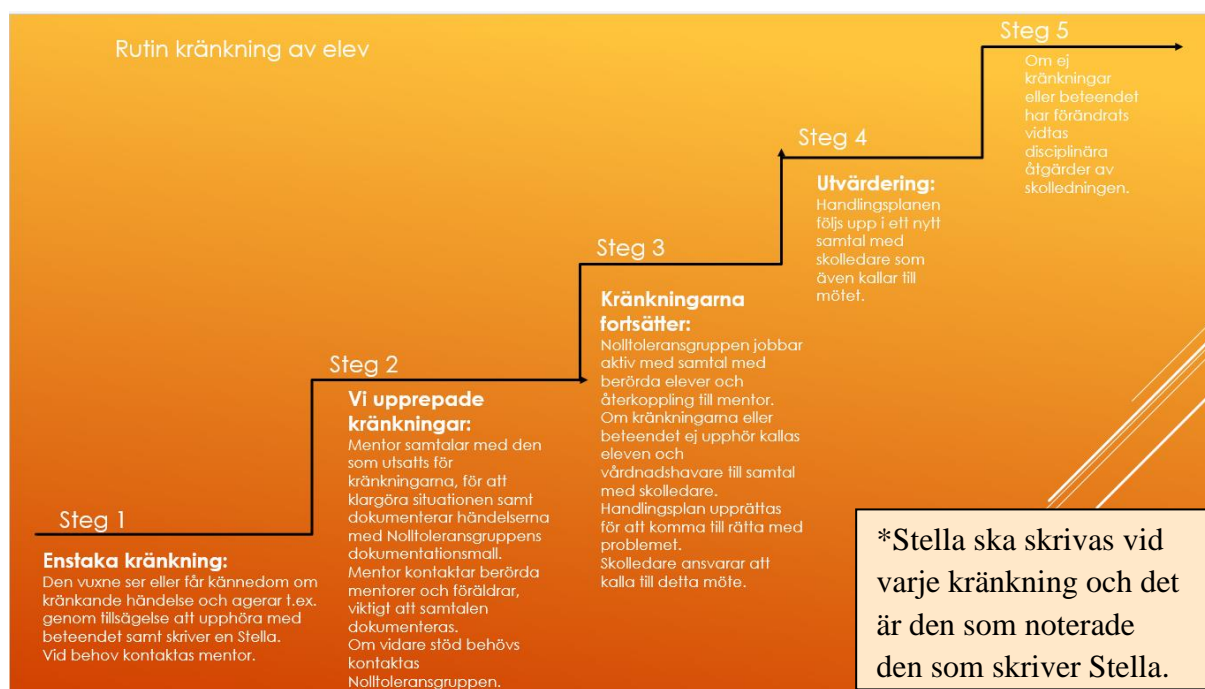
På APT vid ett flertal gånger under läsåret arbetar personalen på skolan med planen.

Planen finns tillgänglig i Vklass och på skolans hemsida.

8. Rutiner för akuta situationer

Så snart någon i personalen får höra talas om en misstänkt diskriminering, trakasseri eller kränkande handling, ska hen omedelbart agera enligt handlingsplanen nedan. Elevhälsoteamet (EHT - specialpedagog/lärare, skolsköterska och rektor) och nolltoleranssteamet kan bistå med stöd i arbetet. Utredaren i samråd med rektor avgör om anmälan till polis eller socialtjänst ska göras. Observera att det finns tillfällen när skolan har anmälningsplikt. Polis och socialtjänst kan också rådfrågas i ärenden utan att anmälan behöver göras.

När elev kränker elev

A. Agera omedelbart och dokumentera allt.

B. Ta reda på fakta. Upplysningar kan komma från olika källor.

C. Enskilt samtal med den som blivit utsatt. Visa att skolan tänker agera och uttala stöd för den utsatte. Låt eleven berätta. Personal kontaktar vid behov EHT. I första hand ger EHT råd kring hantering av ärendet. Vid allvarligare ärenden kan EHT överta ansvaret för ärendet.

D. Enskilda samtal med den/de som utsätter eller kränker någon. Tala om vad vi har fått vetskap om, vad som gäller för all form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Låt eleven berätta från sin sida. Hitta en överenskommelse med eleven om vad hen kan göra för att förändra situationen. Bestäm ny träff för att senare återkoppla vad som hänt.

E. Kontakta vårdnadshavare. En kontakt via telefon är att föredra vid denna typ av ärenden. Vid upprepning och allvarligare ärenden kallas vårdnadshavare, för aktuell elev till skolan för samtal. Rektor kan vid behov delta i sådana samtal. Viktigt att skolan tydligt markerar att kränkningar och diskriminering är oacceptabelt.

F. Gör en Stella-anmälan. Exakt i vilket skede Stella-anmälan görs är mindre viktigt men ska göras skyndsamt. I Stella-anmälan ska inblandade elevers för- och efternamn samt klass/årskurs tydligt framgå.

G. Stöd den utsatte. Fortsatt stöd för den utsatte behövs från hem och skola för att stärka eleven. Stödet från skolan är i första hand mentor. EHT är en resurs som kan stötta i de fall behov finns av mer omfattande stöd för eleven.

H. Stöd den som utsätter. Även den som utsätter behöver stöd för att komma ur sin roll.

I. Stöd medlöparna. De kan känna skuld för att de inte vågat ingripa.

J. Dokumentation

Dokumentera alla samtal och åtgärder (enligt gällande lagstiftning) om det inte tydligt framgår i STELLA-anmälan, samt överlämna till EHT som sparar all dokumentation. Dokumentationen görs av den/de som agerar i händelsen. Det är viktigt att dokumentera samtliga steg.

K. Uppföljning.

Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Därför rekommenderas att uppföljningen inleds med ett samtal med den som varit utsatt. Uppföljningen bör göras inom rimlig tid och innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen. Det är också viktigt att analysera om händelsen ingår i ett mönster i skolan. I så fall måste skolan upprätta en handlingsplan för att ta tag i problemet. Varje gång något inträffat ska åtgärderna ha ett tydligt avslut så alla parter är införstådda. När man har haft en uppföljning och åtgärderna är avslutade, är det viktigt att den utsatte känner sig trygg i sin skolsituation.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

- A. Rektor utreder och ansvarar för dokumentationen, uppföljning och kontakt med elevens vårdnadshavare.
 - B. Anmälan går vidare till huvudmannen och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
 - C. Hantering utifrån internutredning.
-

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

Bilaga: dokumentation kränkning elev-elev

Datum:	Klass:
Elev:	Mentor:
Identifiering av konflikt/vad har hänt?	
Elevens upplevelse av händelsen.	
Åtgärd: Vad ska göras, när och av vem?	
Uppföljning	Datum

